

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2015 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w Wydziale XVII Karnym - Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Olejnik

Sędziowie: SSO Agata Adamczewska

SSR del. do SO Anna Michałowska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Kujawa

w obecności Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Bogusława Tupaja

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 maja 2015 roku

sprawy **L. S. (S.)**

oskarżonego o przestępstwo z art. 218a§1 k.k.

na skutek apelacji obrońcy oskarżonego od wyroku Sądu Rejonowego Poznań- Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 16 grudnia 2014 roku (sygn. akt III K 520/12)

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznające apelację obrońcy oskarżonego za oczywiście bezzasadną,
2. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 50 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych przez Skarb Państwa w postępowaniu odwoławczym oraz wymierza mu opłatę za drugą instancję w kwocie 120 zł.

SSR Anna Michałowska SSO Sławomir Olejnik SSO Agata Adamczewska

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w sprawie o sygn. akt III K 520/12:

a) uniewinnił oskarżonego L. S. od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa z art. 296a§1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. (punkt 1 wyroku),

b) uznał ww. oskarżonego za winnego przestępstwa z art. 218§1a k.k. popełnionego w ten sposób, że w okresie od lipca 2006 roku do sierpnia 2008 roku w K. jako prezes Spółdzielni Kółek Rolniczych w K., wykonując czynności z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, uporczywie naruszał prawa dwóch pracowników wynikające z ubezpieczenia społecznego w ten sposób, że nie wywiązał się z obowiązku odprowadzenia do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. składek ubezpieczeń społecznych, przy czym w okresie od lipca 2006 roku do sierpnia 2008 roku nie odprowadził składek na ubezpieczenie społeczne w kwocie 14.641,74 zł potrąconych z wynagrodzenia S. R. i w kwocie 2157,20 zł potrąconych z wynagrodzenia J. Ł. i za to przestępstwo na podstawie art. 218§1a k.k. wymierzył oskarżonemu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności (punkt 2 wyroku), której wykonanie warunkowo zawiesił na okres 2 lat tytułem próby (punkt 3 wyroku), a nadto – na podstawie art. 72§2 k.k. – zobowiązał oskarżonego do naprawienia w całości szkody wyrządzonej przypisanym mu przestępstwem poprzez zapłatę kwoty 16.798,94 zł na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku (punkt 4 wyroku).

W punkcie 5 wyroku Sąd Rejonowy zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w 1/2 części, tj. w kwocie 180 zł, w tym wymierzył mu opłatę w kwocie 120 zł, natomiast kosztami postępowania w części uniewinniającej obciążył Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł obrońca oskarżonego, zaskarżając go w części, tj. w punktach 2, 3, 4 i 5 i na podstawie art. 427§1 k.p.k. zarzucając mu:

1. obrazę przepisów postępowania – art. 4§1 k.k. poprzez jego niezastosowanie,
2. obrazę przepisów prawa materialnego – art. 218§1a k.k. poprzez jego niewłaściwą wykładnię i zastosowanie,
3. obrazę przepisów prawa materialnego – art. 72§2 k.k. poprzez jego zastosowanie.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego L. S. od czynu z art. 218§1a k.k. oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów ustanowienia obrońcy według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się oczywiście bezzasadna. Kontrola odwoławcza zaskarżonego wyroku prowadzi bowiem do wniosku, że Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, a orzekając wziął pod uwagę wszystkie przeprowadzone dowody, których ocena pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k., przy czym w jasny i przekonujący sposób przedstawił tok swojego rozumowania. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku odpowiada wymogom art. 424§1 i 2 k.p.k. i w pełni pozwala na kontrolę prawidłowości zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Sąd Odwoławczy w całej rozciągłości podziela przedstawioną w pisemnych motywach wyroku ocenę materiału dowodowego, jak również przedstawione tamże poglądy prawne, za zbędne uznając powtarzanie ich w tym miejscu.

Odnosząc się do pierwszego zarzutu apelacji – zarzutu naruszenia art. 4§1 k.k. – przede wszystkim zauważyć należy, że zmiana numeracji artykułów kodeksu karnego penalizujących określone zachowanie nie powoduje – wbrew temu, co można byłoby wywnioskować z wywodów zawartych na stronie 2 wniesionego środka odwoławczego – zmiany samej istoty czynu zabronionego pod groźbą kary, w szczególności zaś wówczas, gdy pod innym numerem artykułu części szczególnej kodeksu karnego określono czyn o takich samych znamionach jak poprzednio (a taka sytuacja ma miejsce w odniesieniu do dawnego art. 218§1 k.k. i obecnie obowiązującego art. 218§1a k.k.). Całkowicie chybione są zatem wywody obrońcy o niemożności zastosowania wobec oskarżonego przepisu art. 218§1 a k.k. jako nieobowiązującego w dacie popełnienia przestępstwa czynu zabronionego. Powołana w apelacji argumentacja wskazuje zresztą, że jej autor nie zapoznał się z , przytoczonym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2013 roku, sygn. IV KK 369/12, OSNKW 2013, nr 6, poz. 48. W uzasadnieniu tegoż orzeczenia Sąd Najwyższy jednoznacznie wskazał bowiem, że po pierwsze art. 218§1 k.k. i art. 218§1a k.k. są tożsame, a po drugie – że w systemie prawnym nie było okresu, w którym zachowanie polegające na złośliwym lub uporczywym naruszaniu praw pracownika wynikających ze stosunku pracy lub ubezpieczenia społecznego przestało być zabronione pod groźbą kary przez ustawę. Niezależnie od powyższego należy kategorycznie stwierdzić, że Sąd I Instancji w sposób zupełnie wystarczający w okolicznościach sprawy odniósł się do kwestii zastosowania wobec oskarżonego ustawy obowiązującej w dacie orzekania, a nie w dacie popełnienia przestępstwa przypisanego mu występku (strona 26 uzasadnienia). W tej sytuacji zupełnie zbędnym zabiegiem było powoływanie w części rozstrzygającej wyroku art. 4§1 k.k. i oceny tej nie zmieniający przytoczony przez obronę odosobniony pogląd Sądu Apelacyjnego w Białymstoku wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 lutego 2014 roku w sprawie II AKa 16/14. Niezasadny jest także zarzut obrońcy jakoby o tym, że względniejsza dla oskarżonego była ustawa obowiązująca poprzednio przesądzała poprzednio obowiązująca treść art. 46§1 k.k. Rozważania apelującego w tej kwestii mają charakter czysto hipotetyczny, bowiem w sprawie oskarżonego L. S. nie złożono wniosku o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody na podstawie tego przepisu, ani też takiego środka karnego nie orzeczono z urzędu, a zatem bezprzedmiotowe jest rozważanie kwestii niemożności orzekania tego środka karnego z urzędu przed nowelizacją art. 46§1 k.k., dokonaną na mocy ustawy z dnia 5 listopada 2009 roku

(Dz. U. Nr 206, poz. 1589). Nie ulega przecież, tak w doktrynie, jak i w orzecznictwie Sądu Najwyższego, wątpliwości, że ocena tego, która z obowiązujących ustaw jest dla sprawcy względniejsza następować może wyłącznie *in concreto*, nie zaś w oderwaniu od realiów danej sprawy (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2006 roku w sprawie V KK 282/06, LEX nr 198079, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2003 roku w sprawie III KKN, LEX nr 80280).

Niezasadny jest również zarzut naruszenia art. 218§1a k.k. Występku stypizowanego w tym przepisie dopuszcza się kto, wykonując czynności w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, złośliwie lub uporczywie narusza prawa pracownika wynikające ze stosunku pracy lub ubezpieczenia społecznego. Argumenty obrońcy odnośnie rzekomej niemożności działania oskarżonego z uwagi na brak należytego umocowania do reprezentowania Spółdzielni Kółek Rolniczych w K. uznać za całkowicie chybione. Podnosząc je autor apelacji zdaje się zapominać, że oskarżony nie będąc przecież należycie umocowanym do reprezentowania spółdzielni od lat 90-tych ubiegłego wieku prowadził jej wszystkie sprawy, zatrudnił odpowiednio w 2003 i 2006 roku obu pokrzywdzonych i wypłacał im wynagrodzenie za pracę, dokonywał rozliczeń (w tym z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych) i przekazywał właściwym organom stosowną dokumentację rozliczeniową. Co więcej, brak należytego umocowania do reprezentowania spółdzielni nie przeszkadzał oskarżonemu w tym, by z jej majątku wypłacać sobie tzw. kilometrówkę i pokrywać z niego wydatki na telefon służbowy (vide strona 28 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Nie sposób zatem nie zgodzić się z Sądem I Instancji co do tego, że oskarżony L. S. był osobą wykonującą czynności w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych (strona 27 uzasadnienia). Wysokość kwot, które oskarżony wypłacił sobie w okresie objętym zarzutem z majątku spółdzielni jednoznacznie wskazuje na to, że miał on faktyczną możliwość wywiązania się z ciążącego na nim obowiązku. Nie ulega także wątpliwości, że nieprzekazywanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych pobranych w wynagrodzeń pracowników zaliczek na ubezpieczenia społeczne stanowi rażące naruszenie praw pracowników wynikających z ubezpieczenia społecznego. Długotrwałość zaniechania oskarżonego (ponad dwa lata) jednoznacznie wskazuje natomiast, że nosi ono cechy uporczywego. Zasadność przypisania oskarżonemu sprawstwa i winy co do przestępstwa z art. 218§1 a k.k. nie budzi zatem żadnych wątpliwości Sądu Odwoławczego.

Oczywiście chybiona jest również argumentacja obrońcy oskarżonego co do naruszenia art. 72§2 k.k. Przypomnieć należy, że w uchwale z dnia 25 marca 2003 roku (sygn. I KZP 50/02, OSNKW 2003/3-4/28, Prok.i Pr.-wkł. 2003/12/10, Wokanda 2003/10/15, Biul.SN 2003/3/18) Sąd Najwyższy zajął stanowisko, zgodnie z którym w postępowaniu karnym, którego przedmiotem jest czyn polegający na zaniechaniu odprowadzenia przez pracodawcę - wbrew obowiązkowi wynikającemu z ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - składki na ubezpieczenie społeczne, status pokrzywdzonego przysługuje także Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych. Składki na ubezpieczenie społeczne niepodlegające przekazaniu na rzecz otwartych funduszy emerytalnych, stanowią przychód Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, powołanego w celu realizacji zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 51 i 52 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Ze środków zgromadzonych w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych finansowane są m.in. wypłaty świadczeń z ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, chorobowego oraz wypadkowego. Nieprzekazanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych potrąconych z wynagrodzenia za pracę składek na ubezpieczenie społeczne w sposób oczywisty powoduje zatem uszczerbek w jego majątku, co skutkuje koniecznością korzystania w większym zakresie z dotacji budżetu państwa, czy nawet kredytów komercyjnych. Oskarżony, który swoim zawinionym zaniechaniem doprowadził do powstania uszczerbku w mieniu pokrzywdzonego słusznie został zatem zobowiązany do naprawienia wyrządzonej przez siebie szkody. Zwrócić przy tym należy uwagę, że orzeczeniu temu nie stała na przeszkodzie treść art. 415§5 k.p.k. Nie tylko bowiem brak jest informacji o faktycznym istnieniu tytułu wykonawczego, ale również jego wystawienie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w żaden sposób nie zmienia sytuacji oskarżonego. Oczywiście jest przecież, że ewentualna egzekucja należności w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji prowadzona będzie przeciwko (...) K., a nie przeciwko oskarżonemu.

Wobec złożenia apelacji co do winy oskarżonego Sąd Odwoławczy zobowiązany był do dokonania oceny zasadności rozstrzygnięcia wyroku Sądu I Instancji także w zakresie wymiaru kary. W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy trafnie wyważył wszystkie okoliczności obciążające, bacząc by wymierzona oskarżonemu kara odpowiadała stopniowi

społecznej szkodliwości przypisanego mu czynu oraz nie przekraczała stopnia jego winy, realizując zarówno cele prewencji indywidualnej, jak i generalnej. Wymierzona oskarżonemu kara 4 miesięcy pozbawienia wolności w świetle okoliczności sprawy, w szczególności zaś długiego okresu bezprawnego zachowania oskarżonego oraz łącznej kwoty nieodprowadzonych składek, oraz wysokości ustawowego zagrożenia za czyn z art. 218§1a k.k.. (grzywna, kara ograniczenia wolności albo kara pozbawienia wolności do lat 2) jest zdaniem Sądu Odwoławczego karą sprawiedliwą, która winna oskarżonemu skutecznie uświadomić nieopłacalność popełniania przestępstw i powstrzymać go od naruszania porządku prawnego w przyszłości. Pomimo zatarcia uprzednich skazań oskarżonego w dacie wyrokowania przez Sąd Odwoławczy nie znalazł on żadnych powodów do złagodzenia wymierzonej oskarżonemu kary, uwzględniając trafnie wskazane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku pozostałe okoliczności obciążające oraz brak innych szczególnych okoliczności łagodzących.

Wobec niekaralności oskarżonego za przestępstwa brak było także podstaw do zakwestionowania przyjętej wobec podsądnego pozytywnej prognozy kryminologicznej, skutkującej warunkowym zawieszeniem wykonania wymierzonej mu kary pozbawienia wolności na minimalny dwuletni okres próby. Sąd Odwoławczy rozstrzygnięcie to aprobuje, zaznaczając przy tym, że istotnym wskaźnikiem skuteczności zastosowanej wobec oskarżonego represji karnej, w szczególności w zakresie wdrożenia go do przestrzegania norm prawnych i uświadomienia mu naganności oraz nieopłacalności popełniania przestępstw, będzie wykonanie przez oskarżonego środka probacyjnego orzeczonego na podstawie art. 72§2 k.k. Podkreślić przy tym należy, że wobec tego, iż w dacie wyrokowania od popełnienia przez oskarżonego zarzucanego mu występku upłynęło ponad 6 lat Sąd I Instancji słusznie uznał, że okres 6 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku będzie wystarczający dla wywiązania się przez oskarżonego z nałożonego nań obowiązku.

Reasumując, Sąd Odwoławczy uznał wszystkie zarzuty apelacji za bezzasadne oraz nie dopatrył się wystąpienia w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej i dlatego na podstawie art. 437§1 k.p.k. utrzymał zaskarżony wyrok w mocy, uznając jednocześnie wniesioną apelację za oczywiście bezzasadną w oparciu o dyspozycję przepisu art. 457§2 k.p.k.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono jak w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 636§1 k.p.k. obciążając nimi oskarżonego i w konsekwencji zasądzając od oskarżonego kwotę 50 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych przez Skarb Państwa w postępowaniu odwoławczym (na które składa się kwota 30 zł tytułem opłaty od karty karnej oraz 20 zł tytułem ryczałtu za doręczenia) oraz na podstawie art. 1, art. 2 ust. 1 pkt 2 i art. 8 ustawy o opłatach w sprawach karnych, wymierzając mu opłatę za drugą instancję w kwocie 120 zł.

SSR Anna Michałowska	SSO Sławomir Olejnik	SSO Agata Adamczewska
----------------------	----------------------	-----------------------